

PROJEKT

**ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU
z dnia.....
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Bagna Izbickie PLH220001**

Na podstawie art. 28 ust. 5 w związku z art. 28 ust 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Ustanawia się plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bagna Izbickie PLH220001, zwanego dalej „obszarem Natura 2000”.

2. Plan zadań ochronnych obejmuje cały obszar Natura 2000.

§ 2. Opis granic obszaru Natura 2000 określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Mapę obszaru Natura 2000 stanowi załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 5. Cele działań ochronnych określa załącznik nr 4 do zarządzenia.

§ 6. Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania określa załącznik nr 5 do zarządzenia.

§ 7. Lokalizację działań ochronnych dla siedlisk przyrodniczych 7120, 91D0 określa załącznik nr 6 do zarządzenia.

§ 8. Wskazania do zmian w istniejącym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Główny, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar, określa załącznik nr 7 do zarządzenia.

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. 628, 842, z 2014 r. poz. 805, 850, 1101, 1863, z 2015 r. poz. 222, 774, 1045, oraz MP z 2013 r. poz. 835, z 2014 r. poz. 958.

Załączniki do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w
Gdańsku
z dnia..... w
sprawie ustanowienia planu
zadań ochronnych dla obszaru
Natura 2000 Bagna Izbickie
PLH220001

Załącznik nr 1. Opis granic obszaru.

Granice obszaru Natura 2000 opisuje warstwa wektorowa shp obejmująca współrzędne geograficzne punktów załamania granic, które posiadają następujące wartości w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992:

Nr	x	y
1	756081,19	395935,12
2	756039,71	396045,40
3	755994,25	396164,76
4	755956,92	396269,17
5	755905,26	396409,53
6	755900,25	396414,67
7	755906,03	396425,05
8	755933,14	396429,44
9	755925,48	396526,86
10	755904,28	396620,21
11	755913,25	396624,29
12	756028,61	396660,57
13	756081,30	396684,28
14	756086,30	396735,25
15	756087,23	396741,19
16	756094,05	396742,00
17	756256,40	396774,83
18	756422,24	396808,85
19	756493,05	396823,38
20	756520,59	396830,49
21	756524,16	396831,93
22	756520,91	396841,06
23	756662,41	396896,90
24	756670,74	396900,19
25	756795,41	396949,39
26	757018,78	397034,79
27	756965,79	397054,36

28	756932,36	397086,97
29	756879,36	397066,59
30	756766,63	397031,45
31	756749,65	397079,85
32	756684,53	397265,52
33	756709,78	397302,20
34	756735,06	397403,30
35	756720,38	397470,97
36	756614,71	397464,56
37	756579,01	397566,33
38	756438,10	397549,54
39	756429,11	397548,47
40	756282,65	397531,01
41	756277,34	397529,47
42	756276,34	397534,52
43	756267,09	397708,66
44	756318,44	397712,30
45	756317,63	397747,35
46	756475,80	397769,37
47	756633,96	397784,04
48	756636,41	397841,93
49	756607,06	397890,03
50	756484,76	397894,10
51	756477,43	397951,18
52	756537,76	397958,51
53	756532,05	398113,42
54	756532,87	398134,98
55	756671,63	398135,77

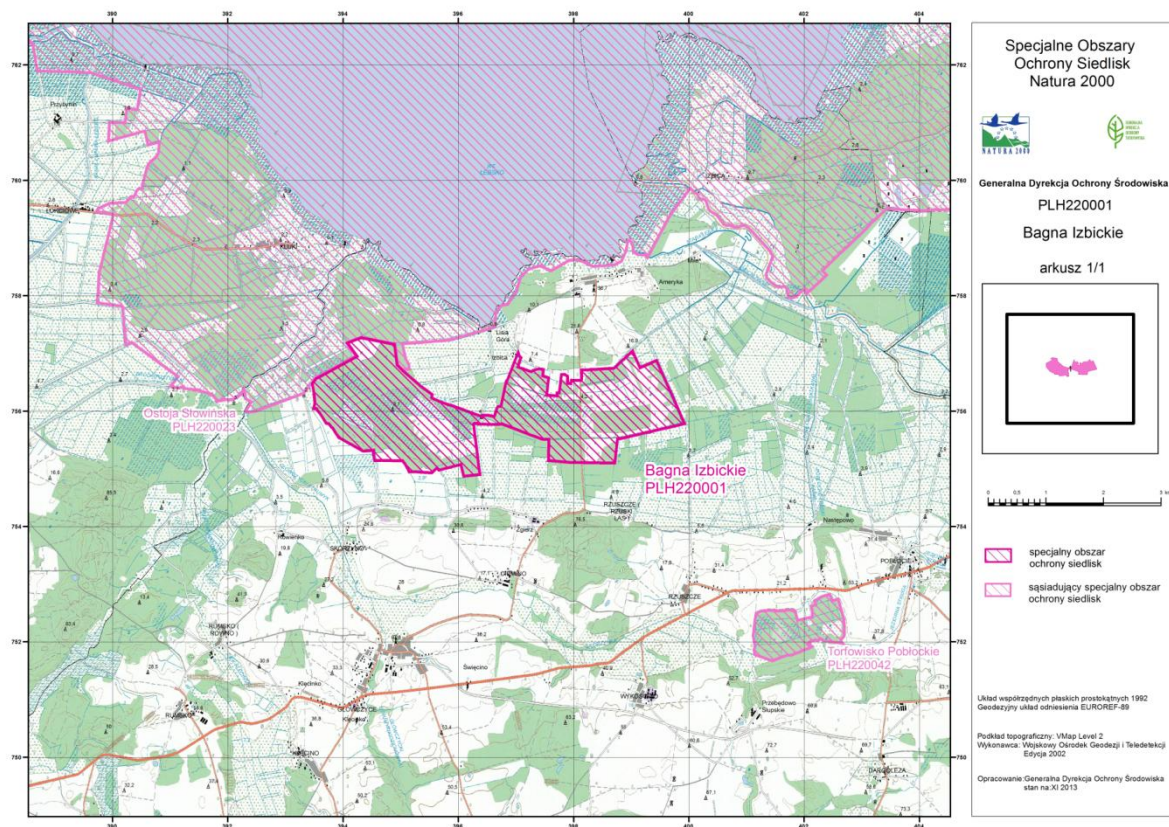
56	756714,47	398136,01
57	756720,48	398267,04
58	756721,43	398287,71
59	756721,56	398290,59
60	756720,90	398317,56
61	756726,95	398410,33
62	756734,87	398529,57
63	756745,30	398686,71
64	756746,38	398702,93
65	756770,10	398727,76
66	756858,75	398820,55
67	756881,48	398845,44
68	756896,60	398862,00
69	756935,82	398904,95
70	757033,13	399011,50
71	757044,67	399022,09
72	756913,16	399078,27
73	756849,29	399105,85
74	756752,51	399147,64
75	756816,83	399295,26
76	756839,65	399347,62
77	756880,47	399438,71
78	756481,10	399614,31
79	756312,22	399690,38
80	756094,67	399787,52
81	755936,56	399856,33
82	755784,42	399922,66
83	755713,02	399624,41
84	755701,55	399572,99
85	755650,70	399354,66
86	755625,07	399244,62
87	755543,28	398891,29
88	755514,15	398761,84
89	755514,13	398757,86
90	755101,82	398714,00
91	755107,94	398149,80
92	755109,57	397963,91
93	755128,33	397775,19
94	755144,53	397561,09
95	755511,57	397571,23
96	755511,59	397565,98
97	755511,74	397523,05
98	755511,96	397458,62
99	755557,71	397338,61

100	755561,25	397329,32
101	755590,13	397253,56
102	755723,27	396904,32
103	755724,70	396900,57
104	755781,11	396752,59
105	755775,67	396715,09
106	755772,00	396611,11
107	755779,91	396334,99
108	755787,43	396327,34
109	755788,52	396275,70
110	755788,68	396268,64
111	755780,22	396263,52
112	755760,22	396263,98
113	755564,24	396288,01
114	755278,67	396323,88
115	755080,68	396348,13
116	754901,20	396369,91
117	754897,05	396330,30
118	754872,29	396093,84
119	755073,92	396041,84
120	755076,34	396041,21
121	754977,00	395660,63
122	754979,18	395659,06
123	755007,94	395638,37
124	755003,07	395615,82
125	754967,44	395574,69
126	754933,46	395535,47
127	754944,50	395332,09
128	754946,81	395282,22
129	754952,78	395153,31
130	754950,23	395144,62
131	754994,81	395121,55
132	755088,63	395073,01
133	755135,69	395034,43
134	755142,13	395028,75
135	755141,17	394999,01
136	755142,80	394831,06
137	755148,50	394670,45
138	755145,24	394548,16
139	755234,92	394531,85
140	755319,61	394531,16
141	755312,35	394407,29
142	755308,67	394344,44
143	755386,72	394207,56

144	755419,54	394148,31
145	755454,36	394085,46
146	755527,65	393953,68
147	755543,46	393925,25
148	755619,01	393874,49
149	755704,77	393816,87
150	755725,33	393799,39
151	755781,46	393751,69
152	755792,22	393703,74
153	755877,62	393654,54
154	755959,82	393598,43
155	756010,75	393555,62
156	756044,20	393536,18
157	756042,59	393493,97
158	756042,37	393488,24
159	756044,84	393488,93
160	756046,13	393489,30
161	756141,11	393509,90
162	756321,96	393492,26
163	756476,44	393464,60
164	756572,38	393533,07
165	756578,57	393562,21
166	756903,27	394159,43
167	756942,21	394231,06
168	756949,63	394240,12
169	757003,69	394202,89
170	757060,05	394162,67

171	757183,93	394074,23
172	757274,02	394309,47
173	757238,10	394493,64
174	757226,07	394552,21
175	757205,32	394655,63
176	757203,93	394661,96
177	757179,19	394781,82
178	757157,70	394890,35
179	756954,13	394915,79
180	756797,28	394937,09
181	756788,79	394943,85
182	756714,58	395025,91
183	756690,64	395052,39
184	756614,17	395139,39
185	756549,64	395211,27
186	756480,12	395290,75
187	756475,44	395296,79
188	756429,10	395348,16
189	756370,52	395430,72
190	756287,96	395547,35
191	756237,61	395534,01
192	756225,45	395539,84
193	756186,61	395636,65
194	756161,43	395699,41
195	756108,09	395836,24
196	756104,79	395872,40

Załącznik nr 2. Mapa obszaru Natura 2000.

Załącznik nr 3 .Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia ²⁾		Opis zagrożenia
		Istniejące	Potencjalne	
1.	4010 - wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym <i>Ericion tetralix</i>	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony)		
2.	7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	<div>1) J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych;</div> <div>2) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów;</div> <div>3) K02 - Ewolucja biocenotyczna, sukcesja.</div>		<div>Ad 1) J02: Podstawowym zagrożeniem jest przesuszenie torfowiska, które ma następujące przyczyny antropogeniczne: Torfowisko, dawniej otoczone terenami bagiennymi, jest obecnie otoczone zmeliorowanymi łąkami, choć miejscowo zabagniającymi się. Leżą one na tym samym złożu torfów niskich, które podściela torfowisko Bagna Izbickie. Odprowadzanie wody z tych łąk może pogarszać bilans wody torfowiska. Pozostałości dawnych rowów w granicach obszaru, mimo zablokowania niektórych rowów zastawkami, wciąż w okresie wiosennym odprowadzają wodę z torfowiska, co niekorzystnie wpływa na bilans wodny. Znaczne obecne zalesienie torfowiska jest przyczyną silnej transpiracji wody przez roślinność drzewiastą. Dawne przekształcenia przez kopanie torfu skutkują przesuszeniem grzęd i wyniesień między potorfiami, nawet jeśli same potorfie pozostają silnie uwodnione. W ten sposób przesuszeniu podlegają pofragmentowane pozostałości dawnej powierzchni torfowiska, czyli fragmenty z najcenniejszą roślinnością.</div> <div>Ad 2) Wskutek zmian klimatycznych występują długie okresy susz letnich, a opady nie odtwarzają w pełni nasycenia torfowiska wodą (M01.02), co nakłada się na antropogeniczne zmiany stosunków wodnych;</div> <div>Ad 3) Skutkiem przesuszenia są zachodzące w większości płatów</div>

²⁾ Kody zagrożeń podano zgodnie z Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000, Wersja 2012.1, Załącznik nr 5 „Lista referencyjna zagrożeń, presji i działań Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, Europejska Agencja Środowiska (EEA), ostatnia aktualizacja: 12.04.2011.

				<p>siedliska niekorzystne procesy sukcesji (K02), polegające na zarastaniu płatów roślinności torfowiskowej drzewami. Dotyczy to zarówno większości pozostałości dawnej powierzchni torfowiska, jak i niektórych potorfi. Skutkiem zarośnięcia drzewami jest rozwój mało cennych przyrodniczo, uproszczonych fitocenoz leśnych, kosztem roślinności torfowiskowej i wrzosowo-torfowiskowej. W wyniku zarośnięcia drzewami wzmagana jest dodatkowo transpiracja wody i może zostać przerwany proces torfotwórczy. Zjawisko zarastania drzewami zachodzi obecnie w większości płatów siedliska (z wyłączeniem tylko kilku najlepiej zachowanych pozostałości kopuły torfowej), choć z różną intensywnością. Jest powstrzymywane tylko przez zabiegi ochrony czynnej polegające na usuwaniu drzew i odrośli po usunięciu drzew.</p>
			J02.01.02 - osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych	<p>J02.01.02: Potencjalnym zagrożeniem byłyby wszelkie działania prowadzące do wzmożenia odpływu wody z torfowiska Bagna Izbickie bądź z terenów sąsiednich na tym samym złożu torfowym, w szczególności odtworzenie funkcjonalności rowów A-11 lub A-26 (obecnie zarośniętych), odtwarzanie i odnawianie rowów w granicach obszaru, albo likwidacje tam bobrowych.</p> <p>Prace utrzymaniowe kanału Izbica 14 na odcinku przylegającym do granic obszaru byłyby na pewno potencjalnym zagrożeniem, gdyby wykraczały poza bieżące usuwanie namulów tj. gdyby obejmowały pogłębienie kanału z wydobywaniem utworów mineralnych z jego dna. O ile będą ograniczone do usuwania organicznych namulów, a odpływ wody z torfowiska do tego kanału zostanie wcześniej skutecznie zablokowany, prace takie niekoniecznie będą zagrożeniem dla chronionego siedliska, lecz powinna o tym rozstrzygnąć ekspertyza zaplanowana jako jedno z działań ochronnych.</p> <p>Ewentualne usuwanie tam bobrowych piętrzących wodę w obszarze wpisywałoby się w potencjalne zagrożenie. Urealnienie się tego zagrożenia zależy od szczegółowego położenia tamy i powstającego za nią rozlewiska względem płatów siedliska i musi być oceniane indywidualnie. Podobnie, ewentualne usuwanie tam</p>

				<p>bobrowych na rowach w sąsiedztwo obszaru potencjalnie może pośrednio oddziaływać negatywnie na warunki wodne obszaru, ale występowanie realnego zagrożenia musi być oceniane indywidualnie.</p> <p>Wskazane zagrożenia dotyczą wszystkich płatów siedliska, choć powaga zagrożenia w poszczególnych płatach jest zróżnicowana. Wszystkie płaty pozostałości dawnej powierzchni torfowiska wykazują objawy przesuszenia, które najsłabsze jest na zaznaczających się w reliefie pozostałościach kopuły torfowiska (Pasy, Wielka kopuła, Lisia Góra. Torfowisk Za Buszmanem), a najsilniejsze – w zachodniej części obszaru (Muły). Dla regenerujących się potorfi przesuszenie jest zagrożeniem potencjalnym; zaznacza się w suchych latach i wyjątkowo suchych okresach roku. Ewentualne działania człowieka w sąsiedztwie obszaru prowadzące do pogłębienia rowów, udrożnienia rowów i w konsekwencji do przyspieszenia odpływu wody ze złoża torfów niskich podścielającego torfowisko wysokie Bagien Izbickich są potencjalnym zagrożeniem dla wszystkich płatów siedliska. Być może urealnieniu tego zagrożenia w przypadku prac utrzymaniowych (odmuleniowych) kanałów i rowów w sąsiedztwie obszaru Natura 2000 można będzie zapobiec za pomocą odpowiednich środków minimalizujących, jednak czy tak będzie rzeczywiście – musi być rozstrzygane indywidualnie.</p>
3.	91D0 - bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne.	<p>1) J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych;</p> <p>2) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów;</p> <p>3) K02 - Ewolucja biocenotyczna, sukcesja;</p> <p>4) E03 – odpady, ścieki.</p>		<p>Ad 1) J02: Podstawowym zagrożeniem jest przesuszenie torfowiska, które ma następujące przyczyny antropogeniczne:</p> <p>Torfowisko, dawniej otoczone terenami bagiennymi, jest obecnie otoczone zmeliorowanymi łąkami, choć miejscowo zabagniającymi się. Leżą one na tym samym złożu torfów niskich, które podściela torfowisko Bagna Izbickie. Odprowadzanie wody z tych łąk może pogarszać bilans wody torfowiska.</p> <p>Pozostałości dawnych rowów w granicach obszaru, mimo zablokowania niektórych rowów zastawkami, wciąż w okresie wiosennym odprowadzają wodę z torfowiska, co niekorzystnie wpływa na bilans wodny.</p> <p>Znaczne obecne zalesienie torfowiska jest przyczyną silnej transpiracji wody</p>

				<p>przez roślinność drzewiastą. Dawne przekształcenia przez kopanie torfu skutkują przesuszeniem grzęd i wyniesień między potorfiami, nawet jeśli same potorfia pozostają silnie uwodnione. W ten sposób przesuszeniu podlegają fragmenty zajęte przez bory i lasy bagienne na grzędach i wniesieniach.</p> <p>Ad 2) Wskutek zmian klimatycznych występują długie okresy susz letnich, a opady nie odtwarzają w pełni nasycenia torfowiska wodą (M01.02), co nakłada się na antropogeniczne zmiany stosunków wodnych;</p> <p>Ad 3) Skutkiem przesuszenia są zachodzące w większości płatów siedliska niekorzystne procesy rozwoju fitocenozy (K02) w kierunku leśnych zbiorowisk zastępczych pozbawionych elementów torfotwórczych i torfowiskowych. Przejawem tych zmian jest niki występowanie torfowców, szerokie rozpowszechnienie trzęślicy modrej (wskazującej na warunki zmiennowilgotne, zaburzone), ekspansja gatunków nietorfowiskowych jak jeżyny, śmiałek pogięty, borówka czernica czy borówka brusznica. Takich zmian degeneracyjnych unikają tylko lasy w potorfiach, w tym inicjalne postaci boru bagiennego rozwinięte w niektórych potorfiach.</p> <p>Ad 4) E03: Zarejestrowano stosunkowo znaczne, jak na trudno dostępny obszar, zaśmiecenie lasów, głównie szklanymi i plastikowymi butelkami po napojach alkoholowych i chłodzących. Zjawisko jest związane prawdopodobnie z penetracją obszaru przez ludność okoliczną, w poszukiwaniu poroży jeleni oraz w celu zbioru żurawiny. Zjawisko zaśmiecenia, a także intensywną penetrację w poszukiwaniu poroży (mimo obowiązującego zakazu ruchu pieszego, zbierania poroży i zbierania żurawiny w rezerwacie przyrody pokrywającym się z obszarem) potwierdza także opinia Nadleśnictwa Damnica). Zanotowano również przypadek nielegalnego wylewania gnojowicy do lasu, który choć w 2015 r. był zlokalizowany poza płatami chronionego siedliska, świadczy o przynajmniej potencjalnej możliwości powtórzenia się takich incydentów w chronionym siedlisku.</p>
--	--	--	--	--

				<p>Wskazane zagrożenia dotyczą wszystkich płatów siedliska, choć powaga zagrożenia w poszczególnych płatach jest zróżnicowana. Wszystkie płaty siedliska poza tymi, które świeżo rozwinęły się w zarastających potorfiach, są znacząco przesuszone. Dla płatów w potorfiach przesuszenie jest zagrożeniem potencjalnym; zaznacza się w suchych latach i wyjątkowo suchych okresach roku. Ewentualne działania człowieka w sąsiedztwie obszaru prowadzące do pogłębienia rowów, udrożnienia rowów i w konsekwencji do przyspieszenia odpływu wody ze złoża torfów niskich podścielającego torfowisko wysokie Bagien Izbickich są potencjalnym zagrożeniem dla wszystkich płatów siedliska. Być może urealnieniu tego zagrożenia w przypadku prac utrzymaniowych (odmuleniowych) kanałów i rowów w sąsiedztwie obszaru Natura 2000 można będzie zapobiec za pomocą odpowiednich środków minimalizujących, jednak czy tak będzie rzeczywiście – musi być rozstrzygane indywidualnie.</p>
			J02.01.02 - osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych	<p>J02.01.02: Potencjalnym zagrożeniem byłyby wszelkie dodatkowe działania prowadzące do wzmożenia odpływu wody z torfowiska Bagna Izbickie bądź z terenów sąsiednich na tym samym złożu torfowym, w szczególności odtworzenie funkcjonalności rowów A-11 lub A-26 (obecnie zarośniętych), odtwarzanie i odnawianie rowów w granicach obszaru, albo likwidacje tam bobrowych.</p> <p>Prace utrzymaniowe kanału Izbica 14 na odcinku przylegającym do granic obszaru byłyby na pewno potencjalnym zagrożeniem, gdyby wykraczały poza bieżące usuwanie namulów tj. gdyby obejmowały pogłębienie kanału z wydobywaniem utworów mineralnych z jego dna. O ile będą ograniczone do usuwania organicznych namulów, a odpływ wody z torfowiska do tego kanału zostanie wcześniej skutecznie zablokowany, prace takie niekoniecznie będą zagrożeniem dla chronionego siedliska, lecz powinna o tym rozstrzygnąć ekspertyza zaplanowana jako jedno z działań ochronnych. Ewentualne usuwanie tam bobrowych piętrzących wodę w obszarze wpisywałoby się w potencjalne zagrożenie. Urealnienie się tego</p>

				<p>zagrożenia zależy od szczegółowego położenia tamy i powstającego za nią rozlewiska względem płatów siedliska i musi być oceniane indywidualnie, z wzięciem jednak pod uwagę, że zatrzymanie wody nawet poza płatami siedliska korzystnie oddziałuje na uwodnienie siedliska w obszarze. Przypadki lokalnego wytapiania płatów siedliska w wyniku rozlewisk bobrowych (lokalnej śmierci drzew) są w szerszej skali pozytywne dla siedliska i dla całego obszaru Natura 2000 i nie powinny być interpretowane jako zagrożenie.</p> <p>Podobnie, ewentualne usuwanie tam bobrowych na rowach w sąsiedztwo obszaru potencjalnie może pośrednio oddziaływać negatywnie na warunki wodne obszaru, ale występowanie realnego zagrożenia musi być oceniane indywidualnie.</p>
3.	1337 – bóbr europejski	1) G05.04 – wandalizm; 2) D01.02 – drogi; 3) E03 – odpady, ścieki.		<p>Zagrożenia dotyczą wszystkich obecnych i wszystkich ewentualnych przyszłych stanowisk gatunku w obszarze.</p> <p>Ad 1) G05.04: Zanotowano przejawy niszczenia żeremi i tam bobrowych, które prawdopodobnie wpływają na behavior i rozmieszczenie zwierząt. Świadczą o tym bezpośrednio przypadki niszczenia tam i schronień oraz proporcja punktów ze starymi i punktów ze świeżymi śladami działalności bobrów, która sugeruje że w niektórych częściach obszaru bobry zostały zmuszone do przesunięcia centrów swojej aktywności. W/w działania w stosunku do bobrów nie były legalne (wg informacji RDOŚ nie wydawano, ani w samych obszarze ani w jego sąsiedztwie, zezwoleń na odstępowanie od zakazów ochrony gatunkowej bobra) i dlatego zostały sklasyfikowane jako wandalizm.</p> <p>Ad 2) D01.02: Droga powiatowa Głównicy-Izbica stwarza zagrożenie śmiercią bobrów w wypadkach komunikacyjnych. Notowane były przypadki takich wypadków, ze skutkiem śmiertelnym dla bobra. Poziom zagrożenia nie jest jednak wysoki. Ruch na drodze jest stosunkowo niewielki, a jej stan techniczny ogranicza możliwość rozwijania większych prędkości.</p> <p>Ad 3) E03: W rejonie „wnęki Buszmana” odnotowano przypadek wylewania gnojowicy na skarpę rowu zasiedlonego przez bobry.</p>

			J02.01.02 - osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych	J02.01.02 – zagrożeniem potencjalnym jest ewentualne rozbieranie tam bobrowych oraz wszelkie działania które spowodowałyby spływ wody z rozlewisk bobrowych. Zagrożenie to stałoby się realne. Gdyby dotknęło te tamy i rozlewiska, które są aktualnie wykorzystywane przez bobry, np. przy których są zlokalizowane czynne nory lub żeremia, albo aktualne miejsca żerowania. W obszarze notowano przypadku opuszczenia przez bobry żeremia po spuszczeniu wody w wyniku udrożnienia przepustu, co potwierdza możliwość zaistnienia takiego oddziaływania. Likwidacja starych tam i rozlewiska, nad którymi bobry aktualnie nie bytują, nie musi być zagrożeniem dla bobrów, choć musi być rozważona z punktu widzenia innych przedmiotów ochrony, dla których te tamy i rozlewiska mogą mieć znaczenie. Zagrożenia dotyczą wszystkich obecnych i wszystkich ewentualnych przyszłych stanowisk gatunku w obszarze.
4.	1042 - zalotka większa	X – brak zagrożeń		Nie ma aktualnych zagrożeń dla gatunku w obszarze. Jednak, siedliska gatunku są zależne od rozlewisk bobrowych; należy oczekiwać że obecność zalotki w obszarze będzie dynamiczna, odzwierciedlająca dynamikę podpiętrzania wody przez bobry.
			1) G05.04 – wandalizm; 2) J02.01.02 - osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych.	Ad 1) Wszystkie czynniki mogące zagrażać populacji bobra i tworzonym przez bobry rozlewiskom są więc pośrednio potencjalnymi zagrożeniami dla funkcjonowania populacji zalotki większej w obszarze. W szczególności obejmuje to nielegalne niszczenie tam i schronień bobrowych (G05.04). Ad 2) J02.01.02. Potencjalnym zagrożeniem dla zalotki byłyby ewentualne próby odwadniania i osuszania powstających rozlewisk, w tym także poprzez usuwanie tam bobrowych, zarówno tych już zasiedlonych przez zalotkę, jak i tych stwarzających jej dopiero potencjalne siedliska do zasiedlenia. Realność tego zagrożenia zależy od przydatności konkretnego rozlewiska dla gatunku, tj. zagrożeniem nie byłaby likwidacja tych rozlewisk, co do których upewniono się, że mimo przynajmniej kilkuletniego istnienia nie zostały zasiedlone przez zalotkę, z czego można wnioskować, że nie są dla niej odpowiednie.

				Zagrożenia dotyczą jednego istniejącego w obszarze stanowiska, będą jednak także dotyczyć wszystkich ewentualnie nowo powstających stanowisk gatunku.
5.	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Nie dotyczy (przedmiot ochrony występuje w liczebności stopniu niereprezentatywnym i nie znajduje dogodnych siedlisk)		

Załącznik nr 4. Cele działań ochronnych.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
1.	4010 - wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym <i>Ericion tetralix</i>	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony)
2.	7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	<p>Odtworzenie i utrzymanie nieleśnej roślinności o charakterze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mszarów z wrzoścem bagiennym, lub - wrzosowisk z gatunkami torfowiskowymi, lub - mozaiki roślinności mszarno-wrzosowiskowej, zarośli woskownicy europejskiej i kęp drzew zajmujących nie więcej niż 30% powierzchni, <p>na fragmentach dawnej powierzchni torfowiska, na powierzchni nie mniej niż 110 ha.</p> <p>Utrzymanie nieleśnej roślinności torfotwórczej, z warstwą mszystą zdominowaną przez torfowce i z nie większym niż 30% udziałem drzew, w potorfiach na powierzchni nie mniejszej niż 40 ha.</p> <p>Poprawa uwodnienia płatów siedliska poprzez wykluczenie liniowego powierzchniowego odpływu wód z płatów siedliska i z ich sąsiedztwa.</p>
3.	91D0 - bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi- Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi- Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne.	<p>Odtworzenie i utrzymanie występowania ciągłej pokrywy torfowców co najmniej we wszystkich potorfiach występujących wewnątrz płatów siedliska, z ewentualnym dopuszczeniem lokalnej śmierci drzew w miejscach silnie uwodnionych.</p> <p>Poprawa uwodnienia płatów siedliska poprzez wykluczenie liniowego powierzchniowego odpływu wód z płatów siedliska i z ich sąsiedztwa.</p>
4.	1337 – <i>Castor fiber</i> bóbr europejski	<p>Utrzymanie wykorzystania obszaru przez co najmniej 3 rodziny bobrowe, w tym utrzymanie rozlewisk powstałych i powstających w wyniku piętrzenia wody przez bobry (za wyjątkiem ewentualnych rozlewisk jakie mogłyby powstawać w rowach odwadniających drogę powiatową Głównicyce-Izbica).</p> <p>Ograniczenie zakłóceń funkcjonowania populacji bobrów poprzez ograniczenie przypadków naruszania ochrony gatunkowej bobra do poziomu nierejestrowalnego podczas monitoringu występowania gatunku w obszarze.</p>
5.	1042 - zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Utrzymanie występowania gatunku w obszarze, poprzez utrzymanie aktualnego i potencjalnego siedliska gatunku - rozlewisk powstałych i powstających w wyniku piętrzenia wody przez bobry (za wyjątkiem ewentualnych rozlewisk jakie mogłyby powstawać w rowach odwadniających drogę powiatową Głównicyce-Izbica).
6.	1060 czerwonończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Nie dotyczy (przedmiot ochrony występuje w stopniu niereprezentatywnym i nie znajduje dogodnych siedlisk)

Załącznik nr 5. Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania ³⁾	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania			
7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	<p>Zablokowanie odpływu wody z torfowiska Bagna Izbickie</p> <p>Zablokowanie rowów i linii odpływu powierzchniowego poprzez:</p> <p>a) wykonanie 68 przegród torfowych (zasypianie rowu do wysokości otaczającego gruntu na odcinku 5 m torfem pobranym w sąsiedztwie, miejsce pozyskania torfu może tworzyć niewielka torfiankę)</p> <p>b) wykonanie 43 przegród drewniano-ziemnych (podwójna drewniana ścianka szczelna w odległości ok. 2m, z przestrzeni między ściankami wypełniona ziemia lub torfem), piętrząca do rzędnej sąsiadującego z rowem terenu, a na rowie A-11 na granicy obszaru – do rzędnej 20 cm poniżej otaczającego rów terenu;</p> <p>c) zablokowanie 5 przepustów w wale brzegowym kanału Izbica 14, tak by woda z torfowiska nie odpływała do tego kanału;</p> <p>d) podwyższenie (przebudowę), do rzędnej sąsiadującego z rowem terenu, 7 istniejących przegród drewnianych;</p> <p>e) utrzymanie 7 tam bobrowych, a w przypadku ich opuszczenia przez bobry i naturalnego rozpadu – zastąpienie przegradami drewniano-ziemnymi piętrzącymi wodę do rzędnej sąsiadującego z rowem terenu.</p> <p>Prace budowlane wykonać optymalnie w okresie jesiennym.</p>	<p>Przegrody torfowe – działki ewidencyjne: 183/1, 195/1, 154 150/1 obręb Ciemino, działki: 26/3, 26/2, 26/1, 24/1, 23, 22/1, 21/1, 17/1, 16/1 obręb Izbica,</p> <p>Przegrody drewniano-ziemne – działki ewidencyjne: 157, 151, 187, 195/1, obręb Ciemino, 32/1, 32/2, 424, 426, 451, 454, 456, 26/1, 25/1, 24/1 obręb Izbica</p> <p>Zablokowanie przepustów – działki ewidencyjne: 449, 456, 26/1, obręb Izbica</p> <p>Podwyższenie przegród – działki ewidencyjne: 456, 17/1, 21/1 obręb Izbica</p> <p>Utrzymanie lub zastąpienie tam bobrowych – działki ewidencyjne: 255/1, 18/1, obręb Skórzyno, 451, 26/1, 448, 25/1, obręb Izbica</p> <p>Wg mapy zgodnie z załącznikiem nr 6</p>	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
	<p>Usuwanie odrośli lub nalotów drzew pojawiających się w płatach nieleśnej roślinności torfowiskowej i torfowiskowo-wrzosowiskowej.</p> <p>Usunięcie odrośli brzozy oraz nalotów brzozy i sosny, przez wyrwanie lub wycięcie.</p> <p>Możliwe pozostawienie pojedynczych sosen, łącznie nie więcej niż 10% pokrycia. W</p>	<p>Fragmenty wydzieleń: 16b, 17a, 17g, 19a, 20a, 20b, 21a, 21b, 21c, 21d, 22a, 23d, 23f, 23g, 24b, 24c, 24d, 24f, 254Ab, 254Ac, 254Ad, 254Ba, 254Bb, 254Bc, 25d, 25g, 26a, 26b,</p>	

³⁾ Wydzielenia leśne zgodnie z Planem Urządzania Lasu Nadleśnictwa Damnica na lata 2011-2020.

	<p>przypadku osobników do 0,5m wysokości, możliwe pozostawienie wyciętych lub wyrwanych drzewek na powierzchni; większe drzewka powinny być wyniesione. W przypadku silnego odrastania brzozy powtarzać corocznie do zaniku odrastania. W stosunku do nalotów, powtarzać w miarę potrzeby. Wykonać optymalnie poza okresem wiosenno-letnim, jednak termin wykonania w stosunku do odrośli dostosować do gromadzonych doświadczeń w zakresie skuteczności eliminacji odrastania (wypróbować w szczególności termin maksymalnego wzrostu w maju-czerwcu oraz termin jesienny przed mrozami zimowymi). Powierzchnia objęta działaniem łącznie: 77,41 ha.</p>	<p>26Bb, 26Cc, 26Cd, 26Cf, stanowiące biochory: 07f5, 0893, 0d1f, 1304, 1572, 159e, 1b32, 3e7b, 4066, 4df6, 4f45, 5b30, 5f4f, 61f4, 74cd, 7ee9, 7fc4, 8a95, 9475, 948e, b33b, bba7, c81c, e2ca, e63d, e648, ef29, fcaf - wg mapy w załączniku nr 6</p>	
	<p>Usunięcie części drzew, dla ochrony i odtworzenia nieleśnej roślinności torfowiskowej Usunięcie wszystkich drzew brzozy i ok. 50% drzew sosny, poprzez ich wycięcie i wyniesienie poza płaty siedliska. Wykonać poza okresem wiosenno-letnim, od 1 roku obowiązywania planu, powtarzając w miarę potrzeb. Eksperymentalnie można zastępować wycinanie drzew ich obrączkowaniem oraz ścinać brzozy na wyższej wysokości dla zapobieżenia odrastaniu z szyi korzeniowej. Po wycince brzozy usuwać powstające odrośla aż do zaniku odrastania, poprzez wyrywanie, wyłamywanie lub wycinanie odrośli. Powierzchnia objęta działaniem łącznie: 19,61 ha.</p>	<p>Fragmenty wydzieleń: 21a, 22a, 22b, 23f, 23h, 254Ab, 254Ad, 254Ba, 254Bb, 254Bc, 255Aa, 25d, 25g, 26c, 26Cd, 26d, 35Db, 35Dc, stanowiące biochory: 0a35, 21ed, 2404, 26f9, 2840, 2a83, 3f5b, 4c34, 4df7, 54af, 61f4, 6710, 6823, 69a7, 6c4c, 74e5, 7955, 82fc, a532, a8e4, aa1b, aaff, c7a0, d512, e3cc, e496, e950, f1d9, - wg mapy w załączniku nr 6.</p>	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
	<p>Usunięcie części drzew w razie nadmiernego wzrostu ich pokrycia Usunięcie 30% drzew, przez ich wycięcie i wyniesienie poza płaty siedliska, realizowane warunkowo - w przypadku gdy zwarcie drzew, ustalone w wyniku przeglądu powierzchni, przekroczy 30%. Wykonać poza okresem wiosenno-letnim, w ciągu pierwszych 3 lat obowiązywania planu. Eksperymentalnie można zastępować wycinanie drzew ich obrączkowaniem oraz ścinać brzozy na wyższej wysokości dla zapobieżenia odrastaniu z szyi korzeniowej. Po wycince brzozy corocznie usuwać powstające odrośla aż do zaniku odrastania, poprzez wyrywanie, wyłamywanie lub wycinanie odrośli. Powierzchnia objęta działaniem łącznie: 38,09 ha.</p>	<p>Fragmenty wydzieleń: 15d, 16b, 18a, 19a, 19b, 19c, 19d, 21c, 21f, 21h, 21i, 22c, 22d, 22f, 22g, 23f, 23h, 24f, 24g, 254Ad, 254Bb, 25d, 25h, 35Aa stanowiące biochory: 0408, 0e24, 1582, 1844, 2541, 2673, 3661, 39dc, 4415, 57b8, 677b, 684f, 8017, 8d68, 8d8d, 9c52, a635, a9a5, b853, be25, c5cd, c8be, d30d, ee1d - wg mapy w załączniku nr 6.</p>	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
91D0 - bory i lasy bagienne i brzożowo-sosnowe	<p>Zablokowanie odpływu wody z torfowiska Bagna Izbyckie Zablokowanie rowów i linii odpływu powierzchniowego poprzez:</p>	<p>Przegrody torfowe – działki ewidencyjne: 183/1, 195/1, 154 150/1 obręb Ciemino,</p>	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku

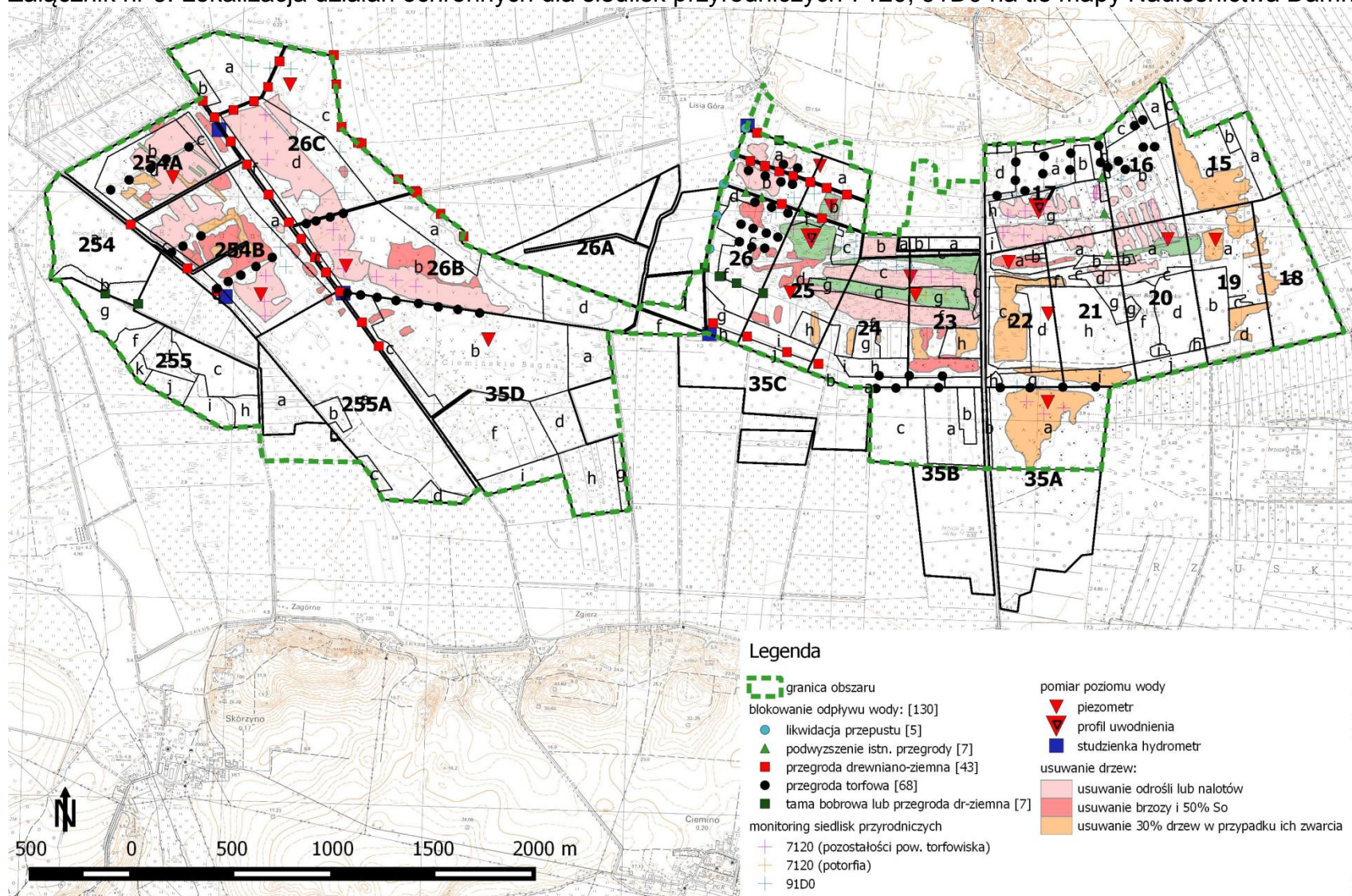
bagienne lasy borealne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne.	<p>a) wykonanie 68 przegród torfowych (zasypianie rowu do wysokości otaczającego gruntu na odcinku 5 m torfem pobranym w sąsiedztwie, miejsce pozyskania torfu może tworzyć niewielka torfiankę)</p> <p>b) wykonanie 43 przegród drewniano-ziemnych (podwójna drewniana ścianka szczelna w odległości ok. 2m, z przestrzeni między ściankami wypełniona ziemia lub torfem), piętrząca do rzędnej sąsiadującego z rowem terenu, a na rowie A-11 na granicy obszaru – do rzędnej 20 cm poniżej otaczającego rów terenu;</p> <p>c) zablokowanie 5 przepustów w wale brzegowym kanału Izbica 14, tak by woda z torfowiska nie odpływała do tego kanału;</p> <p>d) podwyższenie (przebudowę), do rzędnej sąsiadującego z rowem terenu, 7 istniejących przegród drewnianych;</p> <p>e) utrzymanie 7 tam bobrowych, a w przypadku ich opuszczenia przez bobry i naturalnego rozpadu – zastąpienie przegrodami drewniano-ziemnymi piętrzącymi wodę do rzędnej sąsiadującego z rowem terenu.</p> <p>Prace budowlane wykonać optymalnie w okresie jesiennym.</p>	<p>działki: 26/3, 26/2, 26/1, 24/1, 23, 22/1, 21/1, 17/1, 16/1 obręb Izbica,</p> <p>Przegrody drewniano-ziemne – działki ewidencyjne: 157, 151, 187, 195/1, obręb Ciemino, 32/1, 32/2, 424, 426, 451, 454, 456, 26/1, 25/1, 24/1 obręb Izbica</p> <p>Zablokowanie przepustów – działki ewidencyjne: 449, 456, 26/1, obręb Izbica</p> <p>Podwyższenie przegród – działki ewidencyjne: 456, 17/1, 21/1 obręb Izbica</p> <p>Utrzymanie lub zastąpienie tam bobrowych – działki ewidencyjne: 255/1, 18/1, obręb Skórzyno, 451, 26/1, 448, 25/1, obręb Izbica</p> <p>Wg mapy zgodnie z załącznikiem nr 6</p>	
Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych			
7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	Przegląd stanu zarośnięcia drzewami. Przegląd wszystkich płatów siedliska pod kątem stanu wskaźnika „udział drzew”, tj. pokrycia drzew, w tym nalotów i odrośli. Wykonać w trakcie sezonu wegetacyjnego (w okresie ulistnienia brzozy), w 3, 6 i 9 roku obowiązywania planu.	Wszystkie płaty siedliska	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
	Ocena powierzchni siedliska poprzez porównanie fotomapy. Wykonać w 9 roku obowiązywania planu	Wszystkie płaty siedliska	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
	Monitoring stanu ochrony siedliska na stałych powierzchniach Monitoring wskaźników: Gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich, Gatunki dominujące, Pokrycie i struktura gatunkowa mchów, Obce gatunki inwazyjne, Gatunki ekspansywne roślin zielnych, Obecność krzewów i podrostu drzew, Stopień uwodnienia, na transektach, wg metody Koczur (2015) opublikowanej jako: 7120-	Stanowiska: Drewniany Słup, Kopułka, Spalone, Pasy, Muły Północ, Muły Wschód, Muły Zwalona Ambona, Sosnowe Wrzosowisko, Wrzosowisko Za Buszmanem, Wrzosowisko Za Pomostem, Lisia Góra,	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku

	Torfowiska wysokie, zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji. W: Mróz W. (red.) Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część czwarta. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa: 182-195. Punkty zdjęć fitosocjologicznych za stabilizowane palikami i domierzone do szczegółów terenowych w celu zapewnienia powtarzalności zdjęć. Wykonać w 5 i 10 roku obowiązywania planu.	Wielka Kopała, Potorfia Wschodnie, Potorfie Na Mułach, Potorfie Za Pomostem, w wydzieleniach: 15d, 17g, 16b, 19a, 20a, 23f, 23g, 25b, 25d, 26Bb, 26Cd, 254Bb, 35Aa - wg mapy zgodnie z załącznikiem nr 6	
	Monitoring warunków wodnych torfowiska będącego miejscem występowania siedliska przyrodniczego. Rejestracja poziomu wody w torfie i w rowach za pomocą sieci: a) 15 piezometrów z diverami, ze strefą filtracji na głębokości 2m, b) 2 zestawów piezometrów z diverami, ze strefami filtracji w warstwach: torfu wysokiego, podścielającego torfu niskiego, podścielających utworów mineralnych, c) 5 studzienek hydrometrycznych z diverami, połączonymi hydrologicznie z rowami.	Wydzielenia: 26Cc, 26Bb, 35Db, 254Ad, 254Ab, 254Bb, 254Bd, 35Dc, 17g, 19a, 20a, 22a, 22d, 35Aa, 23f, 23g, 25a, 25b, 25d, 26a, 26h - wg mapy zgodnie z załącznikiem nr 6	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
91D0 - bory i lasy bagienne i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne.	Monitoring stanu ochrony siedliska na stałych powierzchniach Monitoring wskaźników: Gatunki charakterystyczne, Gatunki dominujące, Obce gatunki inwazyjne w runie, Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych, Uwodnienie, Gatunki obce geograficznie w drzewostanie, Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie, Martwe drewno (łącznie zasoby), Naturalne odnowienie drzewostanu, Występowanie mchów torfowców, Występowanie charakterystycznych krzewinek, Struktura pionowa, Inne zniekształcenia, nas transektach wg metody Pawlaczyka (2010) opublikowanej jako: 91D0 – bory i lasy bagienne. W: Mróz W. (red.) Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część pierwsza. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa: 216-235. Punkty zdjęć fitosocjologicznych za stabilizowane palikami i domierzone do szczegółów terenowych w celu zapewnienia powtarzalności zdjęć. Wykonać w 5 i 10 roku obowiązywania planu.	Stanowiska: Bór Północno-Wschodni, Brzezina Przy Moroszcze, Brzezina Za Mułami, Bór Południowo-Wschodni, Bór Za Kopałkami, Brzezina Za Buszmanem, Wąska Brzezina, Potorfia Lisia Góra, Bór Bagienny przy Lisiej Górze, w wydzieleniach: 16b, 16c, 17a, 22g, 22h, 23f, 24c, 25c, 25b, 26b, 26c, 26Ca, 26Cc, 26Cd, 254Ba, 245Bb - wg mapy zgodnie z załącznikiem nr 6	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
	Monitoring warunków wodnych torfowiska będącego miejscem występowania siedliska przyrodniczego. Rejestracja poziomu wody w torfie i w rowach za pomocą sieci: a) 15 piezometrów z diverami, ze strefą	Wydzielenia: 26Cc, 26Bb, 35Db, 254Ad, 254Ab, 254Bb, 254Bd, 35Dc, 17g, 19a, 20a, 22a, 22d, 35Aa, 23f, 23g, 25a, 25b, 25d,	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku

	<p>filtracji na głębokości 2m;</p> <p>b) 2 zestawów piezometrów z diverami, ze strefami filtracji w warstwach: torfu wysokiego, podścielającego torfu niskiego, podścielających utworów mineralnych;</p> <p>c) 5 studzienek hydrometrycznych z diverami, połączonymi hydrologicznie z rowami</p>	26a, 26h - wg mapy zgodnie z załącznikiem nr 6	
1337 Bóbr <i>Castor fiber</i>	Monitoring występowania i stanu ochrony gatunku w obszarze Monitoring liczebności populacji poprzez kartowanie śladów bytności bobrów (zgryzy, tamy, rozlewiska, schronienia), co 2 lata	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
1042 - Zalotka większa <i>Leucorhinia pectoralis</i>	Monitoring występowania gatunku w obszarze Wyszukiwanie stanowisk (kontrola miejsc z woda stojącą, szczególnie rozlewisk bobrowych), co 3 lata	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
	Monitoring stanu populacji i siedliska w miejscach występowania gatunku Monitoring wskaźników: liczba samców, liczba wylinek, występowanie roślinności dogodnej dla gatunku, charakterystyka otoczenia, na zajętych stanowiskach, co 3 lata, wg metodyki: Bernard R. 2012. 1042 Zalotka większa <i>Leucorhinia pectoralis</i> (Charpentier, 1825). W: Makomaska-Juchiewicz M., Baran P. (red). Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część druga. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa: 68-94.	Zlokalizowane stanowiska gatunku	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
Dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony			
7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	<p>Pogłębienie rozpoznania wodnych uwarunkowań ochrony obszaru. Ekspertyza hydrologiczna (w tym wykonanie niezbędnych badań i pomiarów) wyjaśniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rolę transpiracji wody przez drzewa porastające torfowisko i jego obrzeża w bilansie wodnym torfowiska; 2. Wpływ (lub brak wpływu) gospodarowania wodą na łąkach na złożu torfów niskich podścielających torfowisko Bagna Izbickie (w tym wpływ odpompowywania wody z polderu przez pompownię Lisia Góra, wpływ ew. wahań stanu jez. Łebsko, wpływ funkcjonujących wokół obszaru rowów melioracji szczegółowej) na bilans wodny i poziom wody w torfach torfowiska Bagna Izbickie; <p>Wpływ lub brak wpływu utrzymania drożności kanału Izbica 14 (w tym prac utrzymaniowych) na warunki wodne torfowiska.</p>	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku

<p>91D0 - bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne</p>	<p>Pogłębienie rozpoznania wodnych uwarunkowań ochrony obszaru. Ekspertyza hydrologiczna (w tym wykonanie niezbędnych badań i pomiarów) wyjaśniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Rolę transpiracji wody przez drzewa porastające torfowisko i jego obrzeża w bilansie wodnym torfowiska; b) Wpływ (lub brak wpływu) gospodarowania wodą na łakach na złożu torfów niskich podścielających torfowisko Bagna Izbickie (w tym wpływ odpompowywania wody z polderu przez pompownię Lisia Góra, wpływ ew. wahań stanu jez. Łebsko, wpływ funkcjonujących wokół obszaru rowów melioracji szczegółowej) na bilans wodny i poziom wody w torfach torfowiska Bagna Izbickie; c) Wpływ lub brak wpływu utrzymania drożności kanału Izbica 14 (w tym prac utrzymaniowych) na warunki wodne torfowiska. 	<p>Cały obszar Natura 2000</p>	<p>Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku</p>
--	---	--------------------------------	---

Załącznik nr 6. Lokalizacja działań ochronnych dla siedlisk przyrodniczych 7120, 91D0 na tle mapy Nadleśnictwa Damnica.

Załącznik nr 7. Wskazania do zmian w istniejącym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Główny, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar.

Lp.	Nazwa dokumentu, do którego odnoszą się wskazania	Wskazanie do zmiany
1.	Uchwała nr 93/R/2012 z dnia 23 stycznia 2012 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Główny (tekst ujednolicony)	<p>Punktowi „Regulacja stosunków wodnych..” - w odniesieniu do terenów torfowych między Pustynką, Łebą i Izbicą nadać brzmienie:</p> <p>„7.10. Regulacja stosunków wodnych.</p> <p>Zapewnienie właściwego poziomu (stanu) wód gruntowych i powierzchniowych bierze pod uwagę konieczność ochrony bagiennych warunków wodnych w Słowińskim Parku Narodowym i w rezerwacie przyrody Bagna Izbickie i powinno zapewniać możliwość utrzymania i użytkowania użytków zielonych w warunkach wysokiego uwilgotnienia i lokalnego zabagnienia, co może wymagać stosowania specjalistycznego sprzętu rolniczego. Wymaga to podjęcia następujących kierunków zagospodarowania przestrzennego:</p> <p>1) likwidacja zbędnych urządzeń melioracji wodnych podstawowych, w tym rowów A-26 i A-11, likwidacja odpływów wody z terenów Słowińskiego Parku Narodowego i rezerwatu przyrody Bagna Izbickie w kierunku pompowni Lisia Góra, a utrzymywanie pozostałych, niezbędnych urządzeń melioracyjnych (kanał Izbica 14) w sposób ograniczający odpływ wody z torfowisk; (...)</p> <p>3) odbudowa urządzeń piętrzących w systemie melioracji wodnych szczegółowych”</p>

Uzasadnienie

Obszar Natura 2000 Bagna Izbickie PLH220001 został zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, której aktualne brzmienie zawiera Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego, zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny. Decyzja ta notyfikowana jest jako dokument nr C(2014) 9072 (2013/741/EU) Dz. Urz. UE 23.1.2015, L 18/1.

Na podstawie art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, 1238), zwanej dalej ustawą OOO, do zadań regionalnego dyrektora ochrony środowiska, należy w szczególności ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000 na zasadach i w zakresie określonych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.), zwanej dalej ustawą o ochronie przyrody. W związku z powyższym, regionalny dyrektor ochrony środowiska, jako organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie przepisu art. 27a ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, oraz koordynujący w myśl przepisu art. 32 ust. 3 ww. ustawy, funkcjonowanie obszarów Natura 2000 na obszarze swojego działania, obowiązany jest do sporządzenia oraz przyjęcia planu zadań ochronnych, o którym mowa w regulacji art. 28 ustawy o ochronie przyrody.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, dla obszaru Natura 2000 sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych na okres 10 lat; pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty lub od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków. Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Podstawowym celem opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla skutecznej ochrony obszaru, czyli zapewnienie, że stan siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar nie zostanie pogorszony i zapewnione zostanie dążenie do osiągnięcia właściwego stanu ochrony. Realizacja tak sformułowanego celu działań ochronnych, w szczególności na gruntach stanowiących własność prywatną, wymogła na ustawodawcy decyzje o nadaniu planu zadań ochronnych normy prawnej ustanawianej, w formie zarządzenia jako akt prawa miejscowego. Szczegółowy tryb sporządzania projektu planu zadań

ochronnych oraz zakres prac koniecznych do wykonania na potrzeby przygotowania projektu planu, określa rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 184 z 2010 r., zm. Dz. U. z 2012 r. poz. 506).

Przy opracowaniu projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Bagna Izbickie PLH220001 kierowano się także oprócz aktów prawa, wytycznymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie opracowania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 oraz Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000 wersja 2012.1.

Opracowanie projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bagna Izbickie rozpoczęte zostało 17 lutego 2015 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku, wykonując dyspozycję określoną przepisem art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody oraz art. 39 ustawy OOS, w dniu 4 maja 2011 r. podał do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Bagna Izbickie PLH220001 oraz o założeniach do planu.

Zgodnie z art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody zapewniono możliwość udziału osobom zainteresowanym i działającym w obrębie siedlisk w pracach nad tworzeniem projektu PZO. Informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia PZO zamieszczono w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 17 lutego 2015 r. na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, tablicach ogłoszeń urzędu gminy Głównicyce oraz starostwa powiatowego w Słupsku oraz w prasie (Dziennik Bałtycki z dnia 12 marca 2015 r.).

W toku prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Bagna Izbickie PLH220001, dokonano następujących czynności:

1) Opisano granice obszaru Natura 2000 w oparciu o punkty węzłowe, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, zgodnie z wymogiem rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1247).

2) W toku prac nad planem zadań ochronnych zweryfikowano informacje o obszarze Natura 2000 oraz zidentyfikowano następujące przedmioty ochrony:

- siedlisko przyrodnicze 7120 - torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji
- siedlisko przyrodnicze 91D0 - bory i lasy bagienne i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne (*Vaccinio uliginosi- Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi- Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*).
- bóbr (*Castor fiber*)
- zalotka większa (*Leucorrhinia pectoralis*).

W Standardowym Formularzu Danych (SDF) dla obszaru obowiązującym na chwilę rozpoczęcia prac jako przedmiot ochrony było podane także siedlisko przyrodnicze 4010 - wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym (*Ericion tetralix*) oraz gatunek czerwonończyk nieparek (*Lycaena dispar*). W toku prac zweryfikowano jednak, że występujące w obszarze wrzosowiska porastają powierzchnię zdegradowanego torfowiska wysokiego i powinny być ujęte jako siedlisko 7120, a nie jako siedlisko 4010. Natomiast czerwonończyk nieparek został stwierdzony w granicach obszaru tylko na jednym stanowisku w liczbie pięciu osobników, podczas gdy znacznie liczniejsza populację i znacznie bardziej dogodne siedliska ma poza granicami obszaru, na otaczających wilgotnych łąkach, gdzie rowy są liczniej porośnięte szczawiem stanowiącym roślinę pokarmową gąsienic tego motyla. Dlatego uznano, że siedlisko przyrodnicze 4010 oraz czerwonończyk nieparek nie powinny być przedmiotami obszaru. W toku prac odnaleziono natomiast w obszarze populację ważki zalotki większej (*Leucorrhinia pectoralis*), która ma szansę utrzymać się w obszarze wykorzystując rozlewiska tworzone przez inny przedmiot ochrony – bobra. Dlatego uznano, że powinna ona zostać przedmiotem ochrony obszaru. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku skierował wniosek do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o wprowadzenie odpowiednich zmian do SDF.

3) Dokonano oceny stanu ochrony ww. przedmiotów ochrony, na podstawie parametrów określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

4) Przeanalizowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla utrzymania lub osiągnięcia właściwego stanu przedmiotów ochrony obszaru oraz oceny prawdopodobnych kierunków zmian uwarunkowań przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i ich możliwego wpływu na parametry oceny stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk. Kody zagrożeń dla poszczególnych przedmiotów ochrony (określonych załącznikiem nr 3 do niniejszego zarządzenia) podano zgodnie z opracowaniem Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska „Podręcznik Platforma Komunikacyjno-Informacyjna. Plany zadań Ochronnych Natura 2000, jako narzędzie wspomagające tworzenie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000. Wersja 2013.2”.

Przedstawiona w załączniku 4 do zarządzenia identyfikacja zagrożeń oparta jest na wizji terenowej przeprowadzonej w ramach prac nad planem w 2015 r. Najpoważniejsze zagrożenia związane są ze zmianą stosunków wodnych, w tym przesuszeniem i odwodnieniem torfowiska. Zidentyfikowano także zagrożenia polegające na zaśmieceniu terenu, wandalizmie względem bobrów, usuwaniu tam bobrowych, a także zagrożenia związane z funkcjonowaniem przecinającej obszar drogi powiatowej. Zagrożenia były identyfikowane przy szczegółowym opisie wybranych pól siedlisk oraz stanowisk zwierząt. Te same typy zagrożeń powtarzały się na wszystkich stanowiskach, choć z różną intensywnością, a niekiedy tylko jako potencjalne. Ze względu na spójność hydrologiczną torfowiska, zagrożenie warunków wodnych powodowane jest przez odwadnianie torfowiska nawet w pewnej

odległości od chronionych pól siedlisk, a więc dotyczy także tych pól, które nie są przecięte żadnymi rowami. Wcześniej zagrożenia dla wybranych pól siedlisk były wskazywane w ramach oceny stanu rezerwatu przyrody dokonanej przez Grygoruka i in. w roku 2013, od tego czasu struktura zagrożeń nie zmieniła się.

5) Sformułowano cele działań ochronnych do osiągnięcia w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych w sposób umożliwiający monitoring i weryfikację oraz postęp w realizacji, kierując się potrzebą utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony.

Zaproponowane cele ochrony biorą pod uwagę, że dawna lokalna eksploatacja torfowiska, a także jego odwodnienie, spowodowały takie uszkodzenia akrotelmu torfowiska, które mogą być nieodwracalne, a w każdym razie nie mogą być szybko naprawione. Torfowisko jest też otoczone obszarami łąkowymi, z których woda jest odprowadzana, a łąki te istnieją na rozległym złożu torfów niskich, podścielających także Bagna Izbickie. Wyjaśnienie, w jakim stopniu gospodarka wodna na otaczających łąkach wpływa na torfowisko, powinno być jednak przedmiotem ekspertyzy, która została dopiero zaplanowana jako jedno z działań ochronnych.

Cele zadań ochronnych sformułowano w tej sytuacji jako cele, których osiągnięcie jest realne. Podstawowym celem jest ograniczenie do zera liniowego odpływu wód opadowych z torfowiska (tj. odpływu rowami), a więc pełne zablokowanie rowów odprowadzających te wody. Ze względu na charakter torfowiska wysokiego, nie powinno to oddziaływać na tereny sąsiednie. Za cel postawiono także utrzymanie nieleśnego charakteru tych pól, w których występuje obecnie roślinność torfowiskowo-wrzosowiskowa i torfowiskowa (zarówno pozostałości dawnej kopuły torfowiska jak i potorfi), gdyż jest to niezbędne dla umożliwienia przetrwania tej roślinności do czasu skuteczniejszego poprawienia warunków wodnych. Obecnie nieleśne pozostałości torfowiska są wskutek przesuszenia torfowiska zagrożone zarośnięciem drzewami. Docelowo, w lepszych warunkach wodnych, pola te powinny stać się bardziej stabilne, obecnie jednak konieczne jest choćby sztuczne ich utrzymywanie.

Za cel dla zwierząt przyjęto utrzymanie ich obecności w obszarze na aktualnym poziomie, zakładając że będzie to najlepszy wyraz warunków siedliskowych odpowiednich dla tych gatunków.

6) Ustalono działania ochronne zapewniające osiągnięcie celów działań ochronnych, monitoring stanu ochrony przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000, a także wskazano konieczność uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony, dot. gatunków zwierząt.

Podstawowym działaniem ochronnym jest zablokowanie istniejących wciąż jeszcze rowów odwadniających obszar. Na podstawie wizji terenowej wskazano punkty, w których rowy mogą i powinny być zablokowane, a także zalecany sposób wykonania tego.

Projekt planu bierze pod uwagę, że rowy w części rezerwatu i obszaru Natura 2000 zostały już zablokowane w 2007 r. Wykonane wówczas tamy torfowe są

skuteczne i nie wymagają korekt, natomiast przegrody drewniane w 7 miejscach mogą i powinny zostać podwyższone, tak by piętrzyły wodę aż do rzędnej równej z rzędną terenu przylegającego do rowu, a nie tylko podpiętrzały wodę w rowie.

Poza istniejącymi przegrodami, zaplanowano wykonanie nowych przegród.

Na zanikających i zarastających rowach proponuje się wykonanie przegród torfowych, poprzez odcinkowe zasypianie rowu torfem na długości ok 5 m, do wysokości otaczającego terenu. Woda w tych rowach pojawiać się może tylko epizodycznie w okresie wiosennym i proponowane przegrody powinny skutecznie zapobiec jej spływowi.

Na większych rowach proponuje się wykonanie przegród drewniano-ziemnych, wykonanych tak, aby nie uległy rozmyciu. Powinny one piętrzyć wodę do wysokości otaczającego rów terenu, a na rowie A-11 do wysokości około 20 cm poniżej otaczającego rów terenu.

Dla zapobieżenia odpływowi wody z wschodniej części torfowiska do kanału Izbica 14, proponuje się zablokowanie (za pomocą worków wypełnionych piaskiem) przepustów rurowych przeprowadzających te wody pod wałem brzegowym kanału, niezależnie od przegród istniejących wyżej na tych rowach. Uszczelni to torfowisko od strony kanału i zablokuje zupełnie spływ wody w tym kierunku.

W kilku miejscach rowy są obecnie blokowane przez tamy bobrowe, co jest skuteczne i wystarczające. Gdyby jednak te tamy rozpadły się, np. wskutek przemieszczenia aktywności bobrów w inne miejsca, to powinny być zastąpione przegrodami drewniano-ziemnymi.

Przegrody położone w głębi torfowiska, w szczególności przegrody torfowe, nie będą powodować zwiększonego uwilgotnienia gruntów sąsiednich, ponieważ torfowisko zasilane jest wodami opadowymi i celem przegród jest zablokowanie ich spływu z torfowiska.

Przegrody położone na rowie A-11, czyli na granicy obszaru, mogą potencjalnie spowodować zwiększone uwilgotnienie gruntów sąsiednich. W celu ograniczenia takiego oddziaływania należy po wykonaniu przegród zablokować wszystkie ujawniające się punkty możliwych przecieków wody w kierunku polderu Lisia Góra, odwadnianego przez pompownię Lisia Góra. Wykonanie tych przegród jest jednak zgodne z zaleceniami ekspertyzy wykonanej w roku 2008, która wskazała wręcz na niedostateczne uwodnienie łąk sąsiadujących z rowem oraz na mającą miejsce bardzo ograniczoną drożność tego rowu.

Przegrody na rowie A-26 planowane są w głębi rezerwatu przyrody. Mogą one spowodować powstanie wzdłuż rowu rozlewisk wody, ale zasięg tych rozlewisk powinien utrzymać się w granicach rezerwatu przyrody i nie powinien wykroczyć na grunty sąsiednie.

Ewentualne zastąpienie tam bobrowych przegrodami nie zmieni faktu występowania piętrzenia w tych lokalizacjach, nie zwiększy więc uwodnienia gruntów w porównaniu ze stanem obecnym, a tylko go utrzyma.

7) Zaprojektowano działania dotyczące monitoringu stanu ochrony wszystkich przedmiotów ochrony obszaru oraz realizacji celów działań ochronnych zgodnie

z wymogami ich ochrony. Przedmiotowy monitoring realizowany będzie zgodny z obowiązującymi standardami metodycznymi stosowanymi w monitoringu siedlisk przyrodniczych i gatunków przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska, lecz rozszerzony i uzupełniony w taki sposób, aby umożliwić skuteczną ochronę obszaru. Realizacja tych działań umożliwi w przyszłości sprawującemu nadzór nad obszarem Natura 2000. wypełnienie przepisu art. 31 ustawy o ochronie przyrody.

Monitoring uwodnienia proponuje się realizować jako kontynuację i rozszerzenie dotychczasowego monitoringu za pomocą diverów. Obecną sieć punktów pomiarowych proponuje się utrzymać w całości (w tym odtworzyć uszkodzone divery) i uzupełnić o piezometry rejestrujące poziom wody:

- na wrzosowisku Muły (północny fragment zachodniej części rezerwatu – przy stanowisku monitoringowym Zwalona Ambona), aby wyjaśnić przyczyny silnego przesuszenia tego fragmentu i złego stanu roślinności torfowiskowej w tej części,
- na kopule Lisia Góra – by dysponować stanowiskiem referencyjnym w jednym z lepiej zachowanych fragmentów torfowiska;
- we wschodniej części torfowiska, na końcu transektu monitoringowego Pasy, w stanowisku wełnianeczki darniowej – by dysponować stanowiskiem referencyjnym w jednym z lepiej zachowanych fragmentów torfowiska;
- w 3 lokalizacjach w potorfiach, by dysponować także zapisem reżimu poziomu wody w potorfiach, a nie tylko w torfie pod pozostałościami pierwotnej powierzchni torfowiska.

Dodatkowo, monitorowane powinny być stany wody w głównych rowach na ich wejściu i wyjściu z granic obszaru, co proponuje się zrealizować za pomocą budowy studzienki hydrometrycznej połączonej z rowem, zaopatrzonej w diver – takie rozwiązanie umożliwia ukrycie przyrządu pomiarowego i zabezpiecza go przed kradzieżą.

Monitoring stanu siedlisk przyrodniczych powinien składać się z:

- Monitorowania co 3 lata wszystkich płatów siedliska 7120 pod kątem wskaźnika zarośnięcia drzewami, ten wskaźnik będzie się bowiem zmieniał najszybciej i jego rejestracja jest potrzebna do oceny zagrożeń każdego płatu i ewentualnego skorygowania sposobów ochrony;
- Monitorowania uwodnienia za pomocą rejestracji warunków wodnych, w sposób opisany powyżej;
- Monitorowania pełnego typowego zestawu wskaźników za pomocą powtarzalnych obserwacji na stałych transektach, przy czym ze względu na częstą w obszarze, mozaikową strukturę fitocenoz, związaną z występowaniem grzęd i obniżeń (w tym potorfi) charakterystyczne punkty transektów i zarazem miejsca wykonywania zdjęć fitosocjologicznych powinny być na stałe zastabilizowane. Lokalizowanie ich tylko za pomocą DPS nie zapewnia wystarczającej powtarzalności obserwacji.

Monitoring gatunków zwierząt powinien polegać przede wszystkim na powtarzalnym wyszukiwaniu ich stanowisk w obszarze, w przypadku obu gatunków można się bowiem spodziewać zmian miejsc ich występowania w okresie obowiązywania planu. Na znajdowanych stanowiskach proponuje się wykonanie obserwacji zapewniających spójność z wymogami Państwowego Monitoringu Przyrodniczego.

8) Rozważono potrzebę zmian w istniejącym planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Główny oraz obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego. Uznano, że istnieje potrzeba uzupełnienia zapisów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Główny o wskazanie uwarunkowań gospodarki rolnej związanych z wysokim uwilgotnieniem użytków rolnych i potrzebą jego utrzymania.

9) Rozważono potrzebę sporządzenia planu ochrony dla obszaru, jednak uznano, że nie jest to konieczne. Ujęte w planie zadań ochronnych działania wyczerpują obecnie znane potrzeby ochrony obszaru. Dodatkowo, można spodziewać się, że dla rezerwatu przyrody, w znacznej części pokrywającego się z obszarem, ustanowiony zostanie plan ochrony zawierający także zakres planu ochrony obszaru Natura 2000; ustanawianie odrębnego planu nie jest więc potrzebne. W przyszłości może ujawnić się potrzeba określenia warunków osiągnięcia właściwego stanu ochrony siedlisk chronionych w obszarze, odnoszących się do utrzymywania systemów melioracyjnych oraz gospodarowania wodą na łakach otaczających obszar, czyli poza granicami obszaru. Z przyczyn legislacyjnych warunki takie nie mogą być określone w planie zadań ochronnych, który jako akt prawa miejscowego dotyczący skonkretyzowanego terenu, może stanowić normy prawne tylko w granicach obszaru Natura 2000. Ustanowienie takich warunków wymagałoby ustanowienia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 bądź ujęcia ich w zakresie planu oceny obszaru Natura 2000 w planie ochrony rezerwatu przyrody. Obecnie nie ma jednak wystarczających podstaw merytorycznych do określenia takich warunków; wymaga to wcześniejszego uzupełnienia wiedzy o hydrologii obszaru. W tym celu, jako działanie ochronne wskazano obecnie wykonanie odpowiedniej ekspertyzy. Po jej wykonaniu będzie można, w razie potrzeby, określić ewentualne warunki gospodarowania wodą i utrzymywania urządzeń melioracyjnych wokół obszaru.

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z przepisem art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, ma obowiązek zapewnienia możliwości zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu. Podstawowym środkiem realizacji tego obowiązku, było zorganizowanie i przeprowadzenie cyklu spotkań dyskusyjnych, na które zaproszone zostały wszystkie kluczowe z punktu widzenia ochrony obszaru grupy interesów. W ramach ww. procedury odbyły się trzy spotkania dyskusyjne, w dniach 13 lipca, 16 sierpnia i 26 sierpnia 2015 r., na których przedstawiano kolejne kroki prac nad planem. Na spotkania zapraszani byli

przedstawiciele podmiotów i instytucji prowadzących działalność w obszarze, lub prowadzących działalność na którą ochrona obszaru może oddziaływać, w tym w szczególności:

- Nadleśnictwo Damnica,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinku,
- Gmina Główny i sołtysi wsi Izbica, Skórzyno i Główny,
- Starostwo Powiatowe w Słupsku,
- Zarząd Dróg Powiatowych w Słupsku,
- Marszałek województwa pomorskiego,
- Słowiński Park Narodowy,
- Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Gdańsku, Oddział Terenowy w Słupsku,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
- Pomorska Izba Rolnicza,
- Klub Przyrodników

W toku dyskusji na spotkaniach poruszano następujące zagadnienia:

- 1) Zasadność traktowania czerwonończyka nieparka jako przedmiotu ochrony – po dyskusji zaproponowano rezygnację z czerwonończyka nieparka jako przedmiotu ochrony, tym bardziej że w obszarze stwierdzono zaledwie 5 osobników, a na łąkach otaczających obszar ten gatunek ma znacznie lepsze warunki i silną populację.
- 2) Potrzeba rozpoznania transpiracji drzew, która także może mieć wpływ na warunki wodne torfowiska – wykonanie odpowiedniej ekspertyzy zostało zaplanowane jako jedno z działań ochronnych.
- 3) Zaśmiecenie, zbieractwo poroża, ekspansja trzęślicy jako zagrożenia dla obszaru – zaśmiecenie ujęto jako zagrożenie w planie. Zbiór poroży sam w sobie nie jest zagrożeniem dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Jest natomiast, podobnie jak sam ruch pieszy w obszarze i zbiór żurawiny, wykroczeniem związanym z naruszeniem zakazów rezerwatu przyrody. To jednak wykracza poza zakres PZO. Natomiast powiązanie nielegalnego zbieractwa poroży z zaśmieceniem siedliska 91D0 ujęto w opisie zagrożenia. Ekspansja trzęślicy nie jest samodzielnym zagrożeniem, ale skutkiem przesuszenia, co ujęto w opisie zagrożeń.
- 4) Możliwości dodatkowych badań i analiz dotyczących uwodnienia w toku prac nad planem – były ograniczone przez ekstremalne warunki hydrologiczne w 2015 r.
- 5) Istniejące możliwości poprawy zablokowania rowów na torfowisku i potrzeba odciążenia spływu z torfowiska w kierunku Lisiej Góry (co poprawi ochronę torfowiska, a zarazem ograniczy konieczność odpompowywania tej wody z polderu) – zostały wykorzystane i ujęte w planie.

- 6) Konieczność odcięcia blokowanego rowu A-11 od polderu Lisia Góra, gdyż w przeciwnym razie woda, która powinna pozostać na torfowisku, będzie odpompowywana przez pompownię polderu - została uwzględniona w planie.
- 7) Ewentualna możliwość określenia w PZO warunków na jakich jest możliwe utrzymywanie kanału Izbica 14 oraz rowów, albo prace utrzymaniowe drogi Głównicy-Izbica, a także uproszczenia procedur uzyskiwania zezwoleń na prace utrzymaniowe na kanale Izbica 14, w tym na usuwanie tam bobrowych – w planie możliwie precyzyjnie opisano wynikające z takich prac zagrożenia, ale zarówno możliwość określenia warunków wykonywania prac, jak i uproszczenia procedur, leży poza zakresem planu zadań ochronnych;
- 8) Ewentualność ujęcia zapisów ograniczające możliwość remontów dróg, w tym drogi powiatowej do Izbicy – w planie nie ma takich zapisów, takie ograniczenia mogą co najwyżej wynikać z i tak obowiązującego prawa i z oceny oddziaływania na obszar Natura 2000, jaka może być wymagana.
- 9) Konieczność monitorowania stanu siedlisk obserwacjami co 3-4 lata, na stałych, zastabilizowanych powierzchniach, bo tylko taka metoda umożliwia powtarzalność obserwacji – została uwzględniona w planie;
- 10) Obawy, czy poprawa uwodnienia obszaru nie spowoduje, poprzez wypadanie drzew, pogorszenia stanu siedliska przyrodniczego 91D0 – jeżeli nawet takie zjawisko wystąpi, to będzie zgodne z potrzebami ochrony obszaru, co zostało wyrażone przez cele działań ochronnych. Ponadto, ewentualne wytopienie drzew może nastąpić najwyżej w potorfiach, tj. co najwyżej stworzy luki w drzewostanach siedliska 91D0, ale nie spowoduje zaniku tego siedliska; przejawia się to raczej poprawą wskaźników określających uwodnienie i udział torfowców, a nie pogorszeniem stanu siedliska.

Udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 ze zm.), został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania z projektem PZO oraz o możliwości składania uwag i wniosków do planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 9 października 2015 r., na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, , na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, w prasie (.....). oraz przesłane z prośbą o wywieszenie na tablicach ogłoszeń do urzędu gminy Głównicy i starostwa powiatowego w Słupsku. Na wniesienie uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych wyznaczono okres 21 dni.

W tym czasie wpłynęły uwagi i wnioski do przedmiotu powyższego postępowania od:

.....

W myśl przepisu art. 59 ust 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525), projekt planu

zadań ochronnych, wymaga uzgodnienia z właściwym miejscowo wojewodą. Projekt zarządzenia uzyskał, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie uzgodnienie wojewody pomorskiego, pismem znak .... z dnia .....